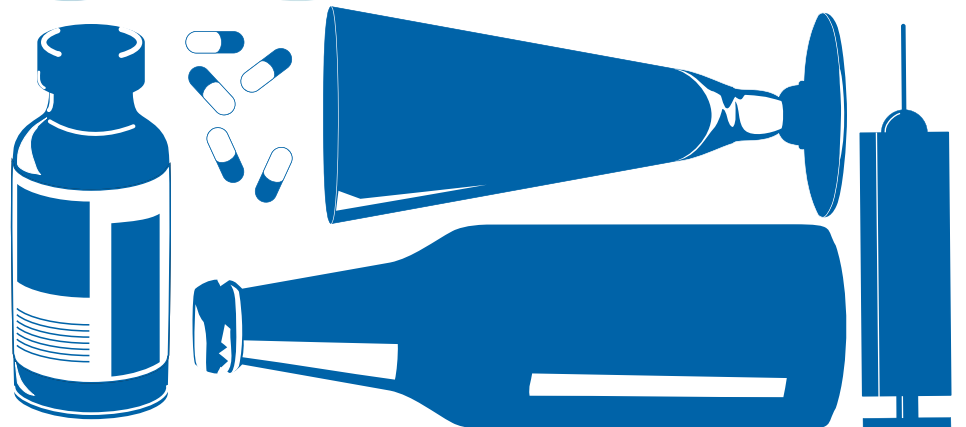




KLIPPANS  
KOMMUN

Alkohol- och drog-  
politiskt program

# PROGRAM



antaget av  
kommunfullmäktige  
april 2005

# ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT PROGRAM FÖR KLIPPANS KOMMUN

## Klippans kommuns gemensamma grundsyn vad gäller alkohol och andra droger

- Flertalet vuxna i kommunen använder alkohol *på ett problemfritt sätt* och vill inte avstå från detta.
- Med användning av alkohol följer risk för beroende, missbruk och skador.
- *All icke-medicinsk användning av narkotika är att betrakta som ett missbruk.*
- *Klippans kommun säger nej till legalisering av narkotika.*
- Missbruk av alkohol *och andra droger* är ett av samhällets största sociala, medicinska och ekonomiska problem och leder ofta till andra slag av missbruk och till brottslighet.
- Det finns ett klart samband mellan *tillgängligheten av alkohol och narkotika* i samhället, totalkonsumtionen och omfattningen av missbruk och skador.
- *Det förebyggande arbetet måste vara målmedvetet, långsiktigt och uthålligt.*
- *Samverkan mellan myndigheter, förvaltningar, organisationer och frivilliga är nödvändig för ett effektivt förebyggande arbete. Arbetet mot missbruk är allas angelägenhet.*

## **Klippans kommuns övergripande mål för det alkohol- och drogpolitiska arbetet**

De övergripande målen för Klippans kommun utgår från de **nationella mål** som riksdagen antagit (prop.2000/01:20 – förebygga alkoholskador och 2001/02:91 – mot narkotika).  
Läs avsnittet om de nationella målen i avsnittet ”Bakgrund.”.

**Kommunens mål är att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Den stigande alkoholkonsumtionen ska bromsas upp och vändas till en minskad totalkonsumtion.  
Klippan ska vara en kommun fri från narkotikamissbruk.**

### **Prioriterade delmål:**

- 1. Ingen alkohol och inga droger ska förekomma i trafiken, på arbetsplatser, i skolor eller i föreningsverksamhet med barn och ungdom.**
- 2. Uppväxten ska vara alkohol- och drogfri.**
- 3. Alkoholdebuten ska skjutas upp.**
- 4. Berusningsdrickandet ska minska.**
- 5. Den illegala alkoholhanteringen och tillgången på narkotika ska strypas.**
- 6. Fler ska engagera sig i arbetet mot alkohol- och narkotika missbruk**
- 7. Färre ska börja använda narkotika**
- 8. Fler missbrukare ska upptäckas tidigt och anhöriga ska lättare kunna få hjälp inom kommunen**

### **Delmål 1**

#### **Åtgärder kommunledning och KS/personalkontor**

- En översyn görs av **handlingsplanen ”Alkohol och droger på arbetsplatsen”** med syfte att tidigt upptäcka och ingripa mot alkohol- och drogproblem hos de kommunalt anställda. Denna plan ska vara väl förankrad hela vägen från den politiska ledningen till de enskilda medarbetarna. Planen bör även innehålla en **policy kring drog- och alkoholtester**.
- Alla kommunala arbetsledare och chefer genomgår vid minst ett tillfälle under perioden en **utbildningsdag** utifrån nämnda handlingsplan.
- Kontakter tas med Klippans övriga näringsliv för att söka möjligheter att samverka kring utbildning och policy när det gäller alkohol och droger på arbetsplatsen.

*Mått:           Antal kommunala ledare som deltagit i en utbildningsdag under året  
                  Hur många missbruksrelaterade personalärenden som aktualiserats under året  
                  Hur många företag som deltar i samarbetet*

### Åtgärder barn- och utbildningsförvaltning och nämnd

- Konkreta **riktlinjer** slås fast för hur skolorna ska hantera misstanke om, eller förekomst av **alkohol/drogpåverkan hos elever**. Handlingsplanen ska förankras hos såväl personal som hos elever och föräldrar.
- Återkommande studiedagar erbjuds personal på alla skolnivåer i kunskaper om alkohol och droger, förebyggandemetodik samt bemötande av utsatta barn.

*Mått:           Antal skolor som antagit en handlingsplan.  
                  Antal ingripanden per år vid skolorna i kommunen  
                  Redovisning av kursutbud och deltagande*

### Åtgärder socialförvaltning och nämnd

- Socialtjänsten **kompletterar sin ”handlingsplan** för socialnämndens alkoholpolitiska arbete” med åtgärder för att i **samarbete med polisen** snabbare kunna knyta kontakter mellan den öppna alkoholvården och de personer som gjort sig skyldiga till rattfylleri.

### Åtgärder KS viaFolhjälsrådet/Brottsförebyggande rådet

- Lokala BRÅ **följer statistiken** från polisen vad gäller **rattfylleriingripanden**

*Mått:           Antal genomförda kontroller och antal rattfylleriförseelser per år  
                  Antal personer som bejakat kontakt med den öppna missbruksvården efter ett rf*

### Åtgärder kultur och fritidsförvaltning och nämnd

- En översyn och aktualisering görs av **nämndens alkoholpolitiska handlingsprogram** med särskilt fokus på hur det alkohol- drog och dopningsförebyggande arbetet ska kunna förstärkas i de **föreningar** som har ungdomsverksamhet, samt hur den öppna fritidsverksamheten ska arbeta förebyggande och hur man ska hantera misstanke om, eller förekomst av alkohol eller droger i verksamheten.

*Mått:           I vilken mån har utbildningstillfällena kring alkohol, droger och dopning erbjudits föreningslivet under året?  
                  Hur många föreningar har deltagit?  
                  Hur många föreningar har en alkohol- och drogpolitisk policy?  
                  Antal åtgärder pga. alkohol/droger i den öppna fritidsverksamheten*

## Delmål 2

### Åtgärder barn- och utbildningsförvaltning och nämnd

- En översyn och **aktualisering görs av handlingsplanen** från förra programmet. Följande frågeställningar bör särskilt beaktas vid översynen:
  - ☒ Hur ska metodiken kring det förebyggande arbetet i skolorna utvecklas och baseras på framgångsrika metoder?
  - ☒ Vilken status ska ämnet Livskunskap ges i skolan?
  - ☒ Hur ska informationen till, och kommunikationen med föräldrarna förstärkas i det förebyggande arbetet?
  - ☒ Hur ska föreningsliv och skola samverka i det förebyggande arbetet?
- En eller ett par intresserade skolor ges särskilda möjligheter att bli **”pilotskolor”** för att utveckla det förebyggande arbetet och sedan sprida erfarenheterna vidare. Särskilt prioriteras igångsättning av strukturerade elevprogram samt föräldraprogram i åk 5-7.

*Mått: Andelen onådda föräldrar vid föräldramöten resp. utvecklingssamtal redovisas årligen från varje skolområde tillsammans med åtgärdsförslag.  
Redovisning från "pilotskolornas" aktiviteter*

### **Åtgärder KS via folkhälsorådet/ADAG**

- **Informationskampanj genomförs till föräldrar** i samarbete med skolorna kring värdet av tydlig gränssättning mot alkohol och droger.

*Mått: Redovisning av genomförda insatser.*

### **Delmål 3**

#### **Åtgärder barn- och utbildningsförvaltning och nämnd**

- Vart annat år genomförs en **drogvaneundersökning (DVU)** bland såväl högstadieelever som gymnasieelever. Den bör samordnas med andra kommuners undersökningar så Klippans resultat kan jämföras med andras. Resultatet återförs på ett planerat sätt till skolorna.
- Ungdomar skall, när de slutar grundskolan ha fått grundlig kunskap om alkoholens och drogers skadeverkningar samt en **god grund för att kunna välja att avstå** från alkohol- och droganvändning under sin uppväxttid.

*Mått: Redovisning av DVU med särskild uppmärksamhet på debutålder och andel unga som debuterar i unga år.*

#### **Åtgärder socialförvaltning och nämnd**

- Inom ramen för tillsynsverksamheten kallas vart annat år repr. för alla livsmedelsbutiker i kommunen som **säljer folköl**, till ett **kunskaps- och informationsutbyte**.

*Mått: Antal butiker som deltar.*

### **Delmål 4**

#### **Åtgärder socialförvaltning och nämnd**

- En **översyn** görs av "**handlingsplan för serveringstillstånd**, tillsyn, återkallelse m.m. enl. Alkohollagen".
- Lokala **temadagar i ansvarsfull alkoholhantering** ordnas för krögare, serveringspersonal och vakter från de restauranger som har serveringstillstånd.

#### **Åtgärder kommunledning och KS**

- En översyn görs av den lokala ordningsstadgan där det framgår var alkoholförtäring inte är tillåten. Bestämmelserna aktualiseras för allmänheten.

#### **Åtgärder KS via Folkhälsorådet/Brottsförebyggande rådet**

- Lokala BRÅ **följer statistiken** från polisen vad gäller **LOB-ingripanden**.

*Mått: Årlig redovisning av antal tillstånd, tillsyn och ingripanden  
Antal deltagare i temadagarna  
Antal LOB-ingripanden (= Lagen om omh. av berusad)*

### **Åtgärder KS via Folkhälsorådet/ADAG**

- **Informations- och opinionsbildande insatser** genomförs tillsammans med lämpliga partners för att öka kunskaperna hos allmänheten om
  - ☒ indikationer för riskabel alkoholkonsumtion,
  - ☒ hur mycket alkohol som finns i öl, vin och blanddrycker samt
  - ☒ orsakerna till att kvinnor är känsligare för alkohol än män

*Mått: Enkätundersökningar genomförs för att mäta genomslagen av informationsinsatserna.*

### **Delmål 5**

Detta är i stor utsträckning en polisiär fråga som kommunen inte kan styra över. Men ett gott samarbets- och kommunikationsklimat mellan kommunledning och polis och mellan socialtjänst, skola och polis är en förutsättning för att de samlade insatserna mot illegal alkohol och narkotika ska bli framgångsrika.

### **Åtgärder Samverkansgruppen mellan skola, polis, socialtjänst och fritid (LSG)**

- LSG stämmer regelbundet av **signaler** på om illegal hantering av alkohol och andra droger och återföra detta till respektive huvudman.

### **Åtgärder kommunledning och styrelse**

- Kommunledningen håller en fortlöpande **dialog med hyresvärdar** och mäklare kring frågor som rör trygghet, trivsel och socialt ansvar.

### **Åtgärder KS via Folkhälsorådet**

- I samband med övriga informations- och opinionsbildande insatser genomförs åtgärder för att göra allmänheten väl bekant med Polisens och Tullverkets **tipstelefoner**.
- Lokala BRÅ följer **statistiken** från polisen vad gäller brott mot **alkohollagen** och brott enl. **narkotikalagstiftningen**.
- ADAG följer **Apotekets statistik** över utlämnade narkotikaklassade läkemedel i Klippan.

### **Åtgärder socialtjänst och nämnd**

- Åtgärderna under delmål 4 är i högsta grad väsentliga även för att nå mål 5.

*Mått: Antal brott mot alkohollagen och narkotikalagstiftningen på årsbasis.  
Enkätundersökningar genomförs för att mäta genomslagen av informationsinsatserna  
Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel i Klippan*

### **Delmål 6**

### **Åtgärder KS via Folkhälsorådet/ADAG**

- All personal som arbetar med barn och unga, men även intresserade politiker och allmänhet erbjuds **utbildningstillfällen** kring alkohol och droger, beroendeproblematik, hur man kan fungera som stöd åt utsatta och ”glömda barn”.

### **Åtgärder socialtjänst och nämnd i samarbete med skola och föräldraföreningar**

- Undersöka förutsättningarna att få igång **föräldravandringar** i alla kommundelarna.

*Mått: Antal personer som genomgått utbildningarna  
Redovisningar från ev. föräldravandrargrupper*

## **Delmål 7**

**Åtgärder under delmål 1, 2 och 3 tillämpas för detta mål**

*Mått: Antal som provat narkotika enligt skolornas DVU.*

## **Delmål 8**

**Åtgärder socialtjänst och nämnd**

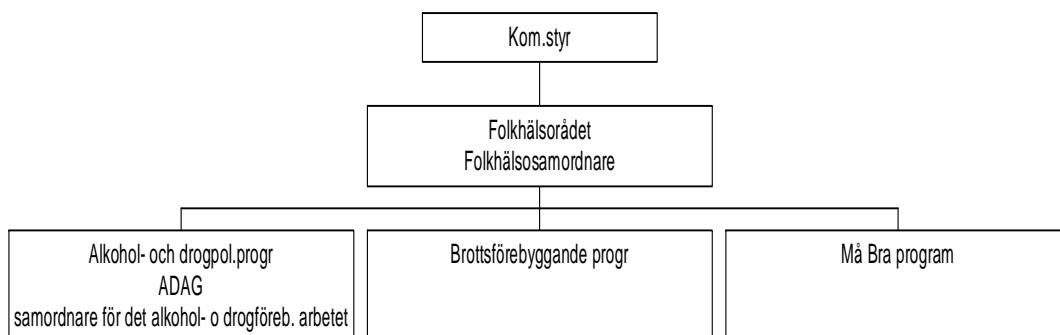
- Socialtjänsten **ser över sin ”handlingsplan** för socialnämndens alkohol-(och drog)politiska arbete”. Den kompletteras dels med beskrivning hur **samarbetet med primärvård, MVC och BVC** kan förstärkas för att kunna erbjuda effektiva insatser för tidig upptäckt. Den kompletteras också med beskrivning hur samarbetet med **psykiatri** ska ske för att kunna behandla personer med dubbeldiagnoser.
- Människor som inte på egen hand kan bryta sitt alkohol- och drogeroende skall i första hand få **kvalificerad hjälp under öppna former** i kommunen. I andra hand ska de erbjudas **alternativ behandling**.
- **Stödinsatser till barn och anhöriga** skall särskilt uppmärksammas. Initiativ för att få igång gruppverksamhet för barn till missbrukare bör prioriteras och ske i samarbete med skolan.
- Försök genomförs med **lokal hjälplinje** för barn och ungdomar i utsatta livssituationer.
- Försök genomförs med breda erbjudanden om levertest och bedömningssamtal i olika befolkningsgrupper i kommunen

*Mått: Antal aktualiseringar hos missbrukshandläggarna  
Besöksstatistik från Alkoholmottagningen och missbrukshandläggarna med särskilt fokus på 1) antal personer som inte tidigare sökt hjälp, 2) antal anhöriga som konkret erbjudits stöd och hjälp  
Redovisning av försöksverksamheter  
Årlig redovisning av vilka stödinsatser som kan erbjudas anhöriga.*

# KLIPPANS KOMMUNS ÖVERGRIPANDE ORGANISATION AV DET ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKA ARBETET

Det är viktigt att ständigt betona att det alkohol- och drogförebyggande arbetet är något som berör alla nämnder och styrelser inom en kommun.

Klippans kommun har velat koppla ett helhetsgrepp på folkhälsoarbetet. Följande skiss visar hur detta är organiserat, där folkhälsorådet får fungera som en tvärsektoriell styrgrupp som det alkohol- och drogförebyggande arbetet står under, medan ADAG (Alkohol- och drogpolitiska arbetsgruppen) just är en arbetsgrupp med repr. från flera olika förvaltningar i kommunen.



Med denna organisation är det **kommunstyrelsen** som har det övergripande ansvaret för det förebyggande arbetet och för att hålla sig informerad om utvecklingen bl.a. på alkohol och narkotikafronten.

Kommunstyrelsen svarar också för fördelning av arbetsuppgifter mellan nämnder och styrelser för samordning och uppföljning av det alkohol- och drogpolitiska programmet (se nedan).

**Socialnämnden** har ansvaret för kommunens insatser enligt alkohollagen. Dessa insatser är inskränkning av försäljning, serveringstillstånd, återkallelse, varning, förbud och tillsyn.

**Övriga nämnder/styrelser** ansvarar var och en inom sitt område, i förekommande fall enligt gällande speciallagar, för att kommunens alkohol- och drogpolitiska program genomförs. En del av dessa skall utarbeta konkreta handlingsplaner som komplement till det alkohol- och drogpolitiska programmet.

De handlingsplaner som ska utarbetas och/eller revideras är:

- Handlingplan för serveringstillstånd, tillsyn, återkallelse m.m. enl. Alkohollagen (Soc.n)
- Handlingplan för socialnämndens alkohol- och drogprenativa arbete (Soc.n)
- Alkohol och droger på arbetsplatsen (Kom.styr.)
- Handlingplan för det alkohol- och drogförebyggande arbetet inom skola och förskola
- Kultur- och fritidsnämndens alkohol- och drogpolitiska handlingsprogram

ADAGs uppgift är bl.a. att säkerställa att dessa handlingsplaner utarbetas och följs upp. Därför ska i ADAG ingå representanter för kommunstyrelse, socialnämnd, barn- och utbildningsnämnd samt kultur- och fritidsnämnden. Ordförande i ADAG ska utses av kommunstyrelsen.



**Uppföljningen** av program och handlingsplaner sker årligen i samband med den konferens som ADAG har ansvaret att ordna..

Det övergripande alkohol- och drogpolitiska programmet gäller t.o.m. 2007 och ska revideras vart tredje år.

### **Kostnader**

De kostnader som uppstår för kommunen vid genomförande av det alkohol- och drogpolitiska programmet, kommer dels att falla på den budget som avsätts inom ramen för folkhälsoarbetet. Dessutom får respektive nämnd bedöma sina kostnader i samband med framtagandet av handlingsplanerna.

Vad gäller kostnader för serveringstillstånd och tillsyn kommer dessa i viss omfattning att kunna finansieras av de avgifter kommunen har rätt att ta ut.